

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3CoZm/18/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113227978
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 01. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Šamo
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8113227978.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Šama a sudcov JUDr. Romana Tótha a JUDr. Jozefa Škraba v právnej veci žalobcu: Ing. A. S., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom T. P. XX, XXX XX W., zastúpený JUDr. Ľubošom Bajuzíkom, advokátom AK v Humennom, Nám. Slobody 2, proti žalovanému: I. R., nar. XX. X. XXXX, trvale bytom P. XXXX/X, XXX XX C. L., o zaplatenie 400,- eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 19CbZm/247/2013-33 zo dňa 29.4.2014, jednomyseľne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvého stupňa.

N e p r i z n á v a žalovanému náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zrušil zmenkový platobný rozkaz Okresného súdu Prešov č. k. 19Zm/128/2013-6 zo dňa 1.10.2013 v celom rozsahu a žalobcu zaviazal nahradiť žalovanému trovy konania vo výške 24,- eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

V dôvodoch tohto rozsudku uviedol, že žalobca podal návrh na vydanie zmenkového platobného rozkazu, ktorým žiadal, aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť zmenkovú sumu vo výške 400,- eur so 6 % úrokom od 16.9.2013 do zaplatenia, zmenkovú odmenu vo výške jednej tretiny percenta zmenkovej sumy, t. j. 1,33 eur. Návrh odôvodnil tým, že žalovaný vystavil vlastnú zmenku bez protestu, ktorá znela na rad žalobcu v Humennom dňa 8.8.2013. V zmenke sa žalovaný zaviazal zaplatiť zmenkovú sumu 400,- eur a to do 15.9.2013. Plniť sa malo v mieste trvalého bydliska žalobcu na T. P. XX, W.. Žalovaný nebol písomne vyzvaný na zaplatenie zmenkovej sumy a na zmenku ku dňu podania návrhu vôbec neplnil. Okresný súd Prešov pod č.k. 19Zm/128/2013-6 vydal zmenkový platobný rozkaz. Žalovaný proti zmenkovému platobnému rozkazu podal včas námietky, v ktorých uviedol, že dňa 8.8.2013 ako záujemca o zamestnanie v zahraničí, konkrétne v J. V. po telefonической dohode s Ing. I. U., s ktorým v minulosti pracoval a osobne ho poznal, sa zúčastnil pohovoru v W., ktorý on osobne sprostredkoval. Pohovor sa uskutočnil v miestnom hoteli v blízkosti železničnej stanice, ktorého názov si nepamätal. Tam sa spoločne stretli s Ing. A. S. a po zoznámení sa s týmto, ktorý vystupoval ako sprostredkovateľ práce v J. V. vysvetlil systém života v uvedenej krajine, ako aj postavenie zahraničných zamestnancov, ďalej čo je predmetom práce, aké zvyky je treba dodržiavať, čo je treba dodržiavať z hľadiska bezpečnosti práce, v akých prípadoch porušenia dochádza k vyhosteniu z krajiny, upozornil na sankcie tamojších úradov. O konkrétnej práci, o ktorú prejavil záujem, ho žalobca informoval s tým, že môže vykonávať pomocné stavebné práce, avšak o konkrétnostiach sa nehovorilo. Ďalej žalobca uviedol, že je treba vybaviť víza, čo zabezpečí, ako aj všetky ostatné záležitosti s tým, že po prvýkrát sa vycestuje na dobu 6 mesiacov. S týmto súhlasil. Ďalej ho žalobca oboznámil s tým, že z prvej výplaty bude stiahnutá odmena vo výške 400,- eur za úkony súvisiace s poučením, ktoré vykonal v uvedený deň a vybavením víz, ako aj ďalších

záležitostí. Termín vycestovania a zabezpečenia ostatných náležitostí nevedel povedať, avšak hovoril niečo o dvoch až troch mesiacoch. Následne žalobca dal žalovanému podpísať nejaké poučenie, pričom tieto listiny boli písané v nemeckom a anglickom jazyku a nejaká časť v slovenskom jazyku. Žalovaný uviedol, že tieto nečítal, nakoľko žalobca mu povedal, že listiny obsahujú predmet poučenia, o ktorom sa spoločne rozprávali a o čom ho informoval. Nakoniec mu dal podpísať jednu listinu bez názvu, v ktorej bolo uvedené, že bezpodmienečne sľubuje, že uhradí zmenku vo výške 400,- eur, pričom tam nebol uvedený dátum úhrady a tiež bol zle vyplnený dátum podpisu, ktorý žalovaný opravil z 8.7. na 8.8.2013. Teda pri podpise tohto dokumentu mal za to, že ide o 400,- eur, ktoré majú byť uhradené z prvej výplaty, tak ako mu to žalobca prezentoval. Po obdržaní zmenkového platobného rozkazu zistil, že listina, ktorú na záver podpisoval, nie je tou listinou, nakoľko už je dopísaný názov Zmenka bez protestu a v listine je dopísaný aj dátum úhrady do 15.9.2013, čo v žiadnom prípade nepodpisoval a ani by s týmto obsahom nesúhlasil, dokiaľ by neboli vybavené všetky potrebné doklady k vycestovaniu do zahraničia.

Súd na základe vykonaného dokazovania konštatoval skutkový stav, podľa ktorého žalobca predložil Zmenku bez protestu vystavenú žalovaným žalobcovi dňa 8.8.2013 na sumu 400,- eur, v ktorej bolo uvedené, že bezpodmienečne sľubuje za túto zmenku zaplatiť uvedenú sumu žalobcovi do 15.9.2013 v mieste jeho trvalého bydliska.

Z výsluchu žalovaného súd zistil, že dňa 8.8.2013 spolu so svojim kamarátom Ing. I. U. sa skontaktoval so žalobcom, za ktorým vycestovali do W. ako sprostredkovateľom zamestnania v P. J. V.. Podstata ich rozhovoru spočívala v tom, že sa hovorilo o akú prácu ide, za akých pracovných podmienok, o obmedzeniach a správaní, o vybavení pracovných víz a že za takéto vybavenie zamestnania a za sprostredkovanie mu treba zaplatiť 400,- eur. Dohodli sa, že sa tak uskutoční po prvej výplate s tým, že následne po tomto stretnutí mal žalovaný zaslať žalobcovi výpis z registra trestov, ako aj ostatné písomnosti potrebné na vybavenie pracovných víz. Žalobca im ešte dal podpísať na štyroch stranách veľké poučenie písané v anglickom jazyku. Úplne poslednou stranou bola listina, ktorou bola predložená fotokópia zmenky zo spisového materiálu, na ktorej však pôvodne nebolo napísané, že ide o Zmenku bez protestu, nebola uvedená ani suma a na tejto listine bolo uvedené len jeho meno, trvalé bydlisko, rodné číslo a číslo občianskeho preukazu. Ďalej vo svojej výpovedi potvrdil, že nakoniec k sprostredkovaniu práce a pracovných víz nedošlo.

Súd ďalej oboznámil obsah uznesenia Okresnej prokuratúry Humenné zo dňa 19.12.2013, č. k. 1Pv 589/13-4, ktorým bolo zrušené uznesenie Obvodného oddelenia Policajného zboru Humenné, sp. zn. ORP-887/HE-HE-2013 zo dňa 29.11.2013, ktorým bolo podľa § 215 ods. 1 písm. b), ods. 4 Trestného poriadku zastavené trestné stíhanie vo veci prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona ako neopodstatnené, pričom z odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplynulo, že skutok mal byť spáchaný na tom podklade, že dňa 17.8.2013 v W. mala byť T. Q. z D. vystavená Zmenka bez protestu, ktorou sa tento mal zaviazat' k úhrade sumy vo výške 400,- eur v prospech Ing. A. S. z W. a to do 1.8.2013, ktorý mal T. Q. sprostredkovať prácu v zahraničí, pričom podľa udania T. Q. nemá voči Ing. A. S. žiaden dlh. V priebehu prípravného konania Ing. A. S. odmietol vypovedať na okolnosti vystavenia zmenky s tým, že poškodení vedia kvôli čomu zmenku vypisovali a podpisovali. Podľa rozhodnutia prokurátora Ing. A. S. predostrel poškodeným ponuku na prácu v P. J. a Q. a v rámci jednania im dal podpísať listiny v anglickom jazyku a medzi nimi aj zmenku, bez ďalšej snahy poškodeným prácu reálne zabezpečiť, čím bolo preukázané, že zo strany podozrivého došlo k naplneniu znakov skutkovej podstaty vyššie uvedeného trestného činu, z ktorého je tak usvedčovaný týmito, ako aj ďalšími listinami, ako aj napr. emailom s prílohami za účelom zabezpečenia sľubovanej práce ako aj zmenkami, ktoré sú splatné.

V ďalších dôvodoch rozhodnutia prvostupňový súd uviedol, že predmetom konania je nárok žalobcu vyplývajúci z vlastnej zmenky vystavenej žalovaným, voči ktorej tento vzniesol námietky týkajúce sa neexistencie kauzy, a tak súd vyzval žalobcu, aby k tejto právnej okolnosti podal stanovisko. Tento však zostal nečinný. Ďalej súd uviedol podstatné náležitosti vlastnej zmenky s tým, že žalobcom predložená zmenka obsahuje údaj o zročnosti v takom znení, ktorý je podľa zákona neprípustný a zákonom nedovolený variant splatnosti zmenky. Takýto neurčitý údaj o splatnosti zmenky ju robí neplatnou. Pokiaľ ide o právny dôvod zmenky, súd konštatoval, že žalobca okolnosti, za ktorých bola zmenka vystavená, súdu nevysvetlil, pričom žalobca bol poučený v uznesení o procesných právach a povinnostiach o tom, že je povinný predložiť a označiť všetky dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. S prihliadnutím na to, súd konštatoval, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno, pričom zmyslom tohto je umožniť súdu rozhodnúť vo veci samej i v takých prípadoch, keď určitá skutočnosť významná podľa hmotného práva

pre rozhodnutie o veci nebola alebo nemohla byť preukázaná, a keď výsledky hodnotenia dôkazov neumožňujú súdu prijať záver ani o pravdivosti tvrdenia tejto skutočnosti, ani o tom, že by táto skutočnosť nebola nepravdivá. Dôkazné bremeno ohľadom určitých skutočností leží na tom účastníkovi konania, ktorý z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky. Súd na základe vykonaného dokazovania vyslovil záver, že žalobca neunesol dôkazné bremeno o ním tvrdených skutočnostiach, o dôvode vystavenia zmenky, ktorá samotná je zmenkou neplatnou, a preto z nej nároky žalobca uplatňovať nemôže.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalobca a navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a jeho návrhu vyhovel s tým, aby žalovaný bol zaviazaný na náhradu trov konania. Uviedol, že postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, čím tento konal v rozpore s ust. § 205 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.. Podľa ustálenej súdnej praxe k odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen postupom súdu, ktorý rozhodnutiu predchádza, ale aj rozhodnutím samotným. Takýmto rozhodnutím je aj rozsudok, ktorý je nepreskúmateľný pre nezrozumiteľnosť, nedostatok dôvodov alebo jeho predčasnosť. Podľa názoru žalobcu rozhodnutie súdu prvého stupňa z hľadiska odôvodnenia je nepresvedčivé. Ak je rozhodnutie súdu prvého stupňa nepreskúmateľné, lebo neobsahuje žiadne alebo obsahuje nezrozumiteľné dôvody, prichádza do úvahy iba zrušenie rozhodnutia a vrátenie veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Súd síce žalobcu poučil o problematike dôkazného bremena, avšak zároveň si neuvedomil zásadné skutočnosti, a to, že v tomto prípade pojednáva o vlastnej zmenke bez protestu. Zmenka je zákonným cenným papierom, ktorý je vydaný vo forme a s obsahom ustanoveným zákonom. Podstatou zmenky je záväzok určitých osôb, resp. osoby zaplatiť vlastníkovi zmenky v mieste a čase vyplývajúcom z listiny sumu určenú zmenkou. Právna povaha zmenky je charakterizovaná viacerými znakmi, medzi ktoré patria aj abstraktnosť zmenky. Zmenka je abstraktný cenný papier z hľadiska vyjadrenia, ako aj dokazovania kauzy. Z tohto dôvodu na vznik a uplatnenie zmenkových záväzkov zákon neviaže iné predpoklady, než na splnenie hmotnoprávných náležitostí a procesnoprávných predpisov. Námietky žalovaného sa týkali iba kauzy zmenky, teda dôvodu vzniku zmenkového dlhu, čo v tomto prípade žalovaný považuje v zmysle zákona za irelevantné. Súd však z jemu neznámeho dôvodu prisúdil kauzálnym námietkam takú neprimeranú procesnú silu, že v konečnom dôsledku rozhodol kontumačným rozsudkom v jeho neprospech, a to aj napriek tomu, že mu to zákon vlastne nedovoľuje. Toto je neprijateľné a zároveň hrubo protizákonné riešenie, pretože z jeho strany boli súdu už pri prvotnom úkone doložené všetky podklady, na základe ktorých súd mohol konať a riadne rozhodnúť. Je absolútne neprijateľné a neodborné tvrdenie, že vlastník zmenky má vždy povinnosť sa vyjadriť ku kauze vzniku zmenky. Zmenka nie je zmluva, a teda nepotrebuje žiadnu kauzalitu, ale obchodovateľný cenný papier na rad vystavený určitou osobou, ktorou sa sama zaväzuje na určité peňažné plnenie. V predmetnom spore sa súd snaží o vytvorenie veľmi nebezpečného precedensu, ktorý by pri právoplatnosti predmetného rozsudku bola hlboko narušená, resp. rozvrátená celá podstata zmenkových vzťahov, tak ako ich pozná v zmysle Ženevskej konferencie už od roku 1930. Žalobca zdôraznil, že v zmysle § 175 ods. 4, ak žalovaný podá včas námietky, súd nariadi na ich prejednanie pojednávanie a je oprávnený na predmetnom pojednávaní prejednávať iba námietky žalovaného a nič iné. V tomto prípade sa súd iniciatívne pustil do prejednávania aj ďalších skutočností s prípadom nesúvisiacich a to tak, že sám súd bez ďalšej iniciatívy tretej osoby zrušil svoj vlastný zmenkový platobný rozkaz, pri ktorom v podstate konšatoval, že i keď nemal byť podľa jeho mienky vydaný, tak vydaný bol, a teraz pri prejednaní námietsk žalovaného ho ruší. Žalobca mal za to, že takýmto konaním súd svojvoľne rozšíril predmet sporového konania, čo je v rozpore s Občianskym súdnym poriadkom. I keď v zmysle odvolania nie je potrebné sa k zrušeniu zmenky z dôvodu jej neurčitosti vyjadrovať, predsa len tak žalobca urobil, a to v tom smere, že v zmysle čl. I. § 40 ods. 1, 2 Zákona o zmenách a šekoch majiteľ zmenky nie je povinný prijať platenie pred zročnosťou a zmenečník, ktorý platí pred zročnosťou, koná na vlastné nebezpečenstvo. Z týchto ustanovení a tiež zo súdnej praxe vyplýva právo zmenečníka na zaplatenie zmenkovej sumy pred zročnosťou zmenky, a to kedykoľvek v tomto rozhodujúcom čase. Ak by sa však zmenečník rozhodol využiť toto svoje právo, vlastník zmenky má následne právo na odmietnutie takéhoto plnenia bez toho, aby sa to považovalo za omeškanie veriteľa. V zmysle Zákona o zmenkách a šekoch má zmenečník po splatnosti zmenky povinnosť (teda nie právo) plniť tak, ako sa vo vlastnej zmenke zaviazal a vlastník zmenky je povinný toto plnenie prijať. Hore uvedeným konštatovaním žalobca potvrdil, že hoci údaj o splatnosti zmenky je riadne obsiahnutý v zmenke, nič to nemení na skutočnosti, že zmenečník má vždy právo na skoršie plnenie. Z obavy, že osoby neznalé práva v zásade nepoznajú zákon, súhlasil, aby toto bolo uvedené vo vlastnej zmenke vystavenej žalovaným takým spôsobom, že k fixnému dátumu splatnosti zmenky (v tomto prípade ide

o deň 15.9.2013) bude pridané aj slovo „do“, ktoré jednoznačne poukazuje na právo zaplatiť zmenkovú sumu aj pred splatnosťou zmenky, teda pred dátumom 15.9.2013.

Žalobca následne podaním zo dňa 10.11.2014 doplnil svoje odvolanie o ďalšiu skutočnosť spočívajúcu v tom, že súd v rámci námietkového konania mohol pojednávať iba o skutočnostiach opísaných v námietkach žalovaného. V jeho námietkach sa však nenachádza ani jedna zmienka o tom, aby namietal neplatnosť zmenky z dôvodu neurčitosti dátumu splatnosti. Aj napriek týmto skutočnostiam súd zrušil ním vydaný zmenkový platobný rozkaz aj zo spomínaného dôvodu, i keď zákon súdu nedovoľoval sa týmto problémom zaoberať.

Žalovaný vo svojom vyjadrení na odvolanie žalobcu navrhol rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť. Poukázal na to, že trvá na všetkých skutočnostiach, ktoré uviedol pred súdom prvého stupňa. Doplnil uvedené len o tú okolnosť, že dňa 3.7.2014 na Okresnej prokuratúre v Liptovskom Mikuláši bola z jeho podnetu spísaná zápisnica vo veci trestného oznámenia na žalobcu pre podozrenie zo spáchania prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona. V prílohe túto kópiu zápisnice zaslal aj súdu.

Odvolací súd podľa § 212 ods. 1 O.s.p. prejednal vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáhal jej preskúmania a dospel k záveru, že jeho odvolanie nie je dôvodné.

Súd prvého stupňa správne rozhodol, ak zrušil vydaný zmenkový platobný rozkaz, a to z dôvodu neexistencie právneho dôvodu vystavenia tejto zmenky a v tejto súvislosti neexistencie dlhu. Práve tento dôvod žalovaný v námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu uvádzal, teda v takomto prípade bolo povinnosťou žalobcu v námietkovom konaní existenciu právneho dôvodu zmenky preukázať. Ak žalobca zostal nečinný a ničím nenamietal uvádzaný dôvod neexistencie dôvodu vystavenia zmenky a neexistencie dlhu zo zmenky v námietkach žalovaného, potom súdu nezostávalo nič iné, len zmenkový platobný rozkaz zrušiť.

Odvolací súd v tejto súvislosti považuje za potrebné zdôrazniť, že námietky založené na čl. I. § 17 Zmenkového a šekového zákona i keď sú dôvodné, sú len obrannou dlžníka proti povinnosti zmenku zaplatiť. Treba súhlasiť s tým, že takéto námietky nevedú k neplatnosti zmenky. Tu však je treba uviesť, že podľa čl. I. § 17 Zmenkového a šekového zákona sú medzi prvým majiteľom zmenky a výstavcom prípustné námietky vyplývajúce z mimozmenkových vzťahov súvisiacich s danou zmenkou (tzv. kauzálné námietky). Tzv. relatívne námietky môžu byť vo vzťahu k veriteľovi, voči ktorému vznikli, uplatnené a jednou z takýchto námietok je aj námietka neexistencie dlhu alebo dôvodu vystavenia zmenky. Podľa tvrdenia žalovaného totiž dôvodom vystavenia zmenky na zaplatenie sumy 400,- eur mala byť skutočnosť, že žalobca vybaví v zahraničí pracovné miesto a všetky náležitosti, ktoré s týmto súvisia. Tento dôvod sa však nenaplnil, a preto je dôvodná námietka žalovaného súvisiaca s uvedenou zmenkou a to námietka jednak neexistencie dôvodu vystavenia zmenky a neexistencie dlhu. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozsudok Vrchného súdu v Prahe zo dňa 6.3.2001 sp. zn. 9Cmo 533/00, podľa ktorého námietka proti zmenkovému platobnému rozkazu, že žalovaný nič žalobcovi nedlhuje, nie je námietkou, ktorá by v zmysle čl. I. § 17 Zákona zmenkového a šekového zbavovala zmenkového dlžníka jeho povinnosti zaplatiť zmenku. Tvrdenie, že žalovaný žalobcovi nič nedlhuje, môže byť relevantné len v spojení s tvrdeným zánikom dohodnutého dôvodu vystavenia zmenky, ktorý musí byť obsiahnutý tiež v námietkach podaných proti zmenkovému platobnému rozkazu. Takýto dôvod jednak neexistencie dlhu, ale aj zánik dohodnutého dôvodu vystavenia zmenky bol v námietkach žalovaného tvrdený a žalobca v námietkovom konaní práve pre svoju nečinnosť toto tvrdenie žalovaného nevyvrátil.

Na okraj však odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, i keď to pre samotné rozhodnutie nie je rozhodujúce, že námietka neplatnosti zmenky, je podriadená koncentračnej zásade a ak nie je včas uplatnená, nemôže k nej prihliadať súd prvého stupňa a ani odvolací súd (viď rozsudok Vrchného súdu v Prahe zo dňa 11.11.1997 sp. zn. 5Cmo 593/96).

Z hore uvedených dôvodov odvolací súd podľa § 219 ods. 1 O.s.p. rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil.

V odvolacom konaní bol žalovaný úspešný, avšak trovy mu nevznikli, preto mu ich náhrada priznaná nebola.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.